

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 21 czerwca 2016 r.

Pozycja 37

POSTANOWIENIE

z dnia 8 czerwca 2016 r.

Sygn. akt K 11/13

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Rzepliński – przewodniczący
Stanisław Biernat – I sprawozdawca
Zbigniew Jędrzejewski
Leon Kieres
Julia Przyłębska
Piotr Pszczółkowski
Małgorzata Pyziak-Szafnicka
Stanisław Rymar
Piotr Tuleja
Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz
Andrzej Wróbel – II sprawozdawca
Marek Zubik,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 8 czerwca 2016 r., wniosku grupy posłów o zbadanie zgodności:

ustawy z 20 lutego 2013 r. o ratyfikacji Traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w Unii Gospodarczej i Walutowej pomiędzy Królestwem Belgii, Republiką Bułgarii, Królestwem Danii, Republiką Federalną Niemiec, Republiką Estońską, Irlandią, Republiką Grecką, Królestwem Hiszpanii, Republiką Francuską, Republiką Włoską, Republiką Cypryjską, Republiką Łotewską, Republiką Litewską, Wielkim Księstwem Luksemburga, Węgrami, Malta, Królestwem Niderlandów, Republiką Austrii, Rzeczpospolitą Polską, Republiką Portugalską, Rumunią, Republiką Słowenii, Republiką Słowacką, Republiką Finlandii i Królestwem Szwecji, sporządzonego w Brukseli dnia 2 marca 2012 r. (Dz.U.283) z art. 90 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

na podstawie art. 71 ust. 3 w związku z art. 104 ust. 1 pkt 5 ustawy z 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (j.t. Dz.U.2016.293) umorzyć postępowanie.

UZASADNIENIE

I

1. Grupa posłów na Sejm VII kadencji (dalej: grupa posłów lub wnioskodawca) wystąpiła 21 marca 2013 r. z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności ustawy z 20 lutego 2013 r. o ratyfikacji Traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w Unii Gospodarczej i Walutowej pomiędzy Królestwem Belgii, Republiką Bułgarii, Królestwem Danii, Republiką Federalną Niemiec, Republiką Estońską, Irlandią, Republiką Grecką, Królestwem Hiszpanii, Republiką Francuską, Republiką Włoską, Republiką Cypryjską, Republiką Łotewską, Republiką Litewską, Wielkim Księstwem Luksemburga, Węgrami, Maltą, Królestwem Niderlandów, Republiką Austrii, Rzeczpospolitą Polską, Republiką Portugalską, Rumunią, Republiką Słowenii, Republiką Słowacką, Republiką Finlandii i Królestwem Szwecji, sporządzonego w Brukseli dnia 2 marca 2012 r. (Dz.U.283; dalej: ustawa ratyfikacyjna), z art. 90 Konstytucji.

Uzasadniając zarzut niezgodności ustawy ratyfikacyjnej z Konstytucją grupa posłów wskazała, że ratyfikacji Traktat o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w Unii Gospodarczej i Walutowej pomiędzy Królestwem Belgii, Republiką Bułgarii, Królestwem Danii, Republiką Federalną Niemiec, Republiką Estońską, Irlandią, Republiką Grecką, Królestwem Hiszpanii, Republiką Francuską, Republiką Włoską, Republiką Cypryjską, Republiką Łotewską, Republiką Litewską, Wielkim Księstwem Luksemburga, Węgrami, Maltą, Królestwem Niderlandów, Republiką Austrii, Rzeczpospolitą Polską, Republiką Portugalską, Rumunią, Republiką Słowenii, Republiką Słowacką, Republiką Finlandii i Królestwem Szwecji, sporządzony w Brukseli dnia 2 marca 2012 r. (dalej: Pakt fiskalny) dokonuje przekazania szeregu kompetencji organów władzy państwowej na rzecz Unii Europejskiej, przez przyznanie ich niektórym jej instytucjom. Z tych względów zgoda na ratyfikację Paktu fiskalnego powinna zostać wyrażona w ustawie przyjętej w trybie przewidzianym w art. 90 ust. 2 Konstytucji albo w referendum przewidzianym w art. 90 ust. 3 Konstytucji.

Wnioskodawca stwierdził, że Unia Europejska nie występuje formalnie w Pakcie fiskalnym jako podmiot wyposażony w kompetencje przyznane przez umawiające się państwa. Przekazanie kompetencji wynika jednak z tego, że do działania o charakterze władczym w obszarze prawa krajowego upoważnione zostały instytucje Unii Europejskiej: Rada, Komisja Europejska i Trybunał Sprawiedliwości (dalej: TS). Jak wynika z prawa międzynarodowego, organizacja międzynarodowa działa przez swoje instytucje. Instytucje te nie posiadają jednak własnej podmiotowości prawnej. Ich działania w zaskarżanej sferze muszą być zatem przypisywane Unii Europejskiej. Pakt fiskalny pozostaje również w ścisłym związku z Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U.2004.90.864/2, ze zm.; dalej: TFUE), gdyż tworzy nowe uprawnienia, zadania i procedury działania dla instytucji UE. Bez traktatów założycielskich Pakt fiskalny nie mógłby działać, nie miałby żadnego sensu i znaczenia. W konsekwencji, choć Pakt fiskalny jest formalnie samodzielnym instrumentem prawnym, musi być on postrzegany jako umowa, przez którą Polska przekazuje na rzecz Unii kompetencje w rozumieniu art. 90 Konstytucji.

Zdaniem wnioskodawcy zgodność Paktu fiskalnego z Konstytucją musi podlegać ocenie na etapie ratyfikacji tej umowy. Obowiązek ten wynika z innych wiążących Polskę norm prawa międzynarodowego oraz art. 9 Konstytucji. Podpisanie Paktu fiskalnego stanowiące przyjęcie jego tekstu oraz ratyfikowanie oznaczające wyrażenie zgody na związanie się traktatem, nie skutkują wprawdzie jeszcze obowiązkiem wykonywania samego traktatu, ale skutkują już koniecznością wypełnienia zobowiązań wynikających z art. 18 Konwencji wiedeńskiej. Wskazany przepis nakłada na Polskę obowiązek nieudaremniania przedmiotu i celu umowy międzynarodowej przed jej wejściem w życie. Z kolei moment wejścia w życie kreuje

zobowiązanie przestrzegania i wykonywania Paktu fiskalnego w dobrej wierze, zgodnie z art. 26 Konwencji wiedeńskiej. Tym samym najpóźniej w momencie wyrażenia zgody na związanie się traktatem, Pakt fiskalny powinien spełniać wymaganie zgodności z Konstytucją. Poglądu tego nie zmienia późniejszy, w porównaniu z innymi stronami, moment rozpoczęcia stosowania tego traktatu przez Polskę, ponieważ obowiązek ten wynikał już wcześniej z zewnętrznych wobec Paktu fiskalnego norm prawa międzynarodowego.

W ocenie grupy posłów wymaganie procedowania nad ustawą ratyfikacyjną na podstawie art. 90 Konstytucji uzasadnia treść szczegółowych przepisów Paktu fiskalnego. W ocenie wnioskodawcy na podstawie art. 3 ust. 1 i 2, art. 5 ust. 1 i 2, art. 7, art. 8 ust. 1 i 2 i art. 10 Paktu fiskalnego dokonano przeniesienia kompetencji organów władzy państwowej na organizację międzynarodową lub organ międzynarodowy, o których mowa w art. 90 ust. 1 Konstytucji.

2. W piśmie z 30 stycznia 2014 r. stanowisko zajął Marszałek Sejmu wnosząc o stwierdzenie, że ustawa ratyfikacyjna nie jest niezgodna z art. 90 Konstytucji.

Marszałek Sejmu stwierdził, że zgodnie z brzmieniem art. 14 ust. 4 i 5 Paktu fiskalnego oraz z treścią oświadczenia rządowego z 28 września 2013 r. (Dz. U.1259) Rzeczpospolita Polska jest związana wyłącznie postanowieniami tytułu V Paktu fiskalnego. Polska nie zdecydowała się podczas przedłożenia dokumentu ratyfikacyjnego złożyć oświadczenia o związaniu się tytułem III i IV Paktu fiskalnego. Pakt fiskalny uzyska pełne zastosowanie wobec Polski w momencie, w którym skuteczna stanie się decyzja o uchyleniu derogacji przewidzianej w art. 139 TFUE, tj. w chwili przystąpienia do strefy euro. Marszałek Sejmu wskazał, że art. 12 i art. 13 Paktu fiskalnego gwarantują nowe możliwości działania dla polskich organów władzy państwowej, to jest prawo udziału przedstawiciela państwa polskiego w debatach podczas posiedzeń szczytów państw strefy euro oraz możliwość uczestniczenia polskiego parlamentu wraz z Parlamentem Europejskim i innymi parlamentami narodowymi w debacie nad polityką budżetową oraz kwestiami będącymi przedmiotem Paktu fiskalnego. Na podstawie wskazanych przepisów następuje rozszerzenie możliwości działania organów krajowych i nie dochodzi do przeniesienia kompetencji na organ lub organizację międzynarodową w rozumieniu art. 90 Konstytucji. Związanie się przez Polskę tytułem V Paktu fiskalnego nie wymaga uchwalenia ustawy ratyfikacyjnej w trybie określonym w art. 90 Konstytucji.

Odnosząc się do orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, Marszałek Sejmu wskazał, że każde przekazanie kompetencji organów władzy publicznej na rzecz Unii Europejskiej musi nastąpić w trybie określonym w art. 90 Konstytucji. Ze względu na dynamikę zmian zachodzących w Unii Europejskiej konieczne jest udzielenie takiej zgody bezpośrednio przed przekazaniem kompetencji, gdyż w przeciwnym razie przedwczesna zgoda mogłaby być interpretowana jako uznanie, że doszło do przekazania kompetencji i wyrażenia zgody na przyszłe, nie do końca określone warunki wstąpienia do strefy euro.

Marszałek Sejmu stwierdził, że na podstawie wskazanych przez wnioskodawcę przepisów Paktu fiskalnego nie dochodzi do przekazania organizacji międzynarodowej lub organowi międzynarodowemu kompetencji władzy państwowej w niektórych sprawach. Poza zakresem rozważań pozostawił kwestię oceny, czy złożenie wniosku o stwierdzenie niekonstytucyjności trybu ratyfikacji kwestionowanej umowy międzynarodowej nie jest przedwczesne, wobec związania się przez Polskę wyłącznie regulacjami tytułu V Paktu fiskalnego. Zdaniem Marszałka Sejmu, właściwym trybem dla uchwalenia ustawy ratyfikacyjnej była procedura określona w art. 89 Konstytucji. Konsekwencją tych ustaleń jest stwierdzenie nieadekwatności wskazanego przez wnioskodawcę wzorca kontroli. Zastosowanie art. 90 Konstytucji nie byłoby bowiem właściwym trybem wyrażania zgody na ratyfikację Paktu fiskalnego. Tym samym należy uznać, że ustawa ratyfikacyjna nie jest niezgodna z art. 90 Konstytucji.

3. W piśmie z 28 lutego 2014 r., stanowisko zajął Prokurator Generalny wnosząc o stwierdzenie, że ustawa ratyfikacyjna nie jest niezgodna z art. 90 Konstytucji.

Prokurator Generalny podniósł, że Polska jest związana tylko tytułem V Paktu fiskalnego. Zgodnie z art. 14 ust. 5 Paktu fiskalnego od dnia wejścia do strefy euro (uchylenia derogacji) państwo będące stroną Paktu fiskalnego staje się automatycznie związane wszystkimi jego postanowieniami, bez potrzeby dodatkowej akceptacji. Powołując się na poglądy prezentowane w literaturze, Prokurator Generalny wskazał, że oceniając Pakt fiskalny pod kątem trybu ratyfikacji trzeba uwzględniać całość zobowiązań, nie ma więc to znaczenia, że początkowo Polska będzie związana tylko niektórymi jego normami. Przy wyborze trybu ratyfikacji należy brać pod uwagę zarówno zobowiązania bezpośrednie, jak i odłożone w czasie, a więc pełne konsekwencje związania się postanowieniami Paktu fiskalnego.

Prokurator Generalny stwierdził, że na podstawie kwestionowanych przez grupę posłów szczegółowych przepisów Paktu fiskalnego nie dochodzi do przekazania kompetencji organów władzy państwowej na rzecz organizacji lub organu międzynarodowego. Ewentualna aktualizacja lub zmiana sposobu wykonywania przekazanych już wcześniej kompetencji nie powinna być traktowana tak jak samo ich przekazanie. Ograniczenie kompetencji państwa w niektórych sprawach na rzecz Unii Europejskiej nastąpiło w traktatach unijnych oraz w przepisach unijnego prawa pochodnego. Przepisy Paktu fiskalnego nie wykraczają poza zakres kompetencji wcześniej przekazanych na rzecz Unii Europejskiej. Konsekwencją tej konstatacji jest stwierdzenie, że zarzut naruszenia art. 90 Konstytucji w przypadku ustawy ratyfikacyjnej jest nieuzasadniony, ze względu na wykazaną nieadekwatność tak skonstruowanej normy jako wzorca kontroli do oceny zgodności tego aktu prawa z ustawą zasadniczą. Zatem ustawa ratyfikacyjna nie jest niezgodna z art. 90 Konstytucji.

4. Trybunał Konstytucyjny wystąpił do Ministra Spraw Zagranicznych o zajęcie stanowiska w sprawie. W piśmie z 11 czerwca 2013 r. Minister Spraw Zagranicznych przedstawił stanowisko, że ustawa ratyfikacyjna jest zgodna z art. 90 Konstytucji.

W uzasadnieniu stanowiska Minister Spraw Zagranicznych stwierdził, że zarzut naruszenia art. 90 Konstytucji w odniesieniu do trybu przyjęcia ustawy ratyfikacyjnej jest nieuzasadniony, ponieważ ustawa ratyfikacyjna nie prowadzi ani obecnie, ani w przyszłości, do przekazania organizacji międzynarodowej kompetencji organów władzy państwowej w niektórych sprawach w rozumieniu art. 90 Konstytucji. Uwzględniając orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego i poglądy doktryny prawa konstytucyjnego Minister Spraw Zagranicznych wskazał, że „przekazanie kompetencji” zakłada rezygnację z wykonywania w określonym zakresie własnych kompetencji (zwłaszcza prawodawczych) w określonych dziedzinach. Nie chodzi zatem o ograniczenie wykonywania kompetencji przez organy władzy państwowej, co w jakimś, choćby niewielkim stopniu, następuje niemalże w każdej umowie międzynarodowej, lecz o przeniesienie praw zwierzchnich należących do państwa na organizację lub organ międzynarodowy. Ponadto przekazanie kompetencji zakłada otwarcie krajowego systemu prawnego na oddziaływanie kompetencji władczych organizacji międzynarodowej lub organu międzynarodowego kształtujących stosunki prawne w sferze normowania przyjmowanych przez tę organizację aktów prawnych, uzupełnione o skuteczny mechanizm egzekwowania ich przestrzegania. Minister Spraw Zagranicznych podniósł, że w polskiej praktyce konstytucyjnej nie znajduje zastosowania zasada, zgodnie z którą umowy zmieniające umowę przekazującą kompetencje ratyfikowaną w trybie art. 90 Konstytucji, ratyfikuje się zawsze w tym samym trybie. Nie decyduje zatem kryterium formalne, bada się natomiast, czy konkretne przepisy umowy zmieniającej przekazują kompetencje organów władzy państwowej w niektórych sprawach.

Minister Spraw Zagranicznych zwrócił uwagę, że grupa posłów nie dostrzega różnicy pomiędzy „przekazaniem kompetencji”, a ograniczeniem swobody decyzyjnej organów pań-

stwa następującej na mocy postanowień umów międzynarodowych. Sensem każdej umowy międzynarodowej jest uzgodnienie przez jej strony określonego sposobu postępowania w przyszłości. Skutkiem takiego uzgodnienia jest zawsze ograniczenie swobody postępowania państw-stron, w tym swobody decyzyjnej ich organów, w zakresie zastosowania danej umowy. Jako przykład takiego ograniczenia, niestanowiącego jednocześnie przekazania kompetencji w rozumieniu art. 90 Konstytucji, wskazuje się w doktrynie prawa konstytucyjnego przystąpienie Polski do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (dalej: Konwencja) oraz akceptację jurysdykcji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej: ETPC). Uznaje się, że Polska nie przekazała w tym zakresie jakiegokolwiek ze swych kompetencji ETPC, a polskie sądy nadal są uprawnione do orzekania w sprawach naruszenia Konwencji.

Minister Spraw Zagranicznych wskazał, że niezasadne jest ogólne założenie poczynione we wniosku, zgodnie z którym przeniesienie kompetencji na mocy Paktu fiskalnego nastąpiło na rzecz Unii Europejskiej. Pakt fiskalny nie jest traktatem rewizyjnym mogącym zmienić pierwotne prawo Unii Europejskiej i jako instrument spoza unijnego porządku prawnego nie należy do prawa UE. Tym samym umawiające się strony, będące państwami członkowskimi UE, nie mogły na jego mocy przekazać nowych ani modyfikować istniejących kompetencji Unii Europejskiej, albowiem można tego dokonać jedynie zgodnie z procedurami określonymi w traktatach. Pakt fiskalny poddaje jedynie określone materie wspólnemu (umownemu) reżimowi między państwami, które traktat ten zawarły, ale nie stanowi części unijnego porządku prawnego. Przekazanie kompetencji w kontekście jego postanowień można najwyżej rozpatrywać jako ewentualne powierzenie określonych kompetencji Radzie, Komisji Europejskiej lub TS działającymi w swoim imieniu jako organy międzynarodowe.

W konkluzji Minister Spraw Zagranicznych stwierdził, że wnioskodawca nie wykazał, aby na podstawie art. 3, art. 5, art. 7, art. 8 lub art. 10 Paktu fiskalnego doszło do przekazania kompetencji w rozumieniu art. 90 Konstytucji, co uzasadniałoby zarzut nieprawidłowego zastosowania art. 89 ust. 1 Konstytucji w procedurze uchwalenia ustawy ratyfikacyjnej. Z tych względów ustawa ratyfikacyjna jest zgodna z art. 90 Konstytucji.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. W dniu 30 sierpnia 2015 r. weszła w życie ustawa z 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (j.t. Dz.U.2016.293; dalej: uTK).

Stosownie do art. 69 uTK „W sprawach wszczętych na podstawie wniosku grupy posłów lub senatorów, o którym mowa w art. 191 ust. 1 pkt 1 Konstytucji, zakończenie kadencji Sejmu i Senatu nie wstrzymuje postępowania w Trybunale”. Postępowanie to z dniem zakończenia kadencji Sejmu i Senatu ulega zawieszeniu na 6 miesięcy (art. 70 ust. 1 uTK). Prezes Trybunału, w terminie 30 dni od dnia zakończenia kadencji Sejmu i Senatu, przekazuje odpowiednio Marszałkowi Sejmu i Marszałkowi Senatu informację o sprawach, o których mowa w art. 69, w odniesieniu do których Trybunał postanowił o zawieszeniu postępowania (art. 70 ust. 3 uTK).

Stosownie do art. 71 ust. 1 uTK „Trybunał postanawia o podjęciu zawieszzonego postępowania, jeżeli w terminie, o którym mowa w art. 70 ust. 1, wniosek grupy posłów lub senatorów uzyska poparcie odpowiednio 50 posłów lub 30 senatorów kolejnej kadencji Sejmu i Senatu. Przepis art. 61 ust. 2 stosuje się odpowiednio”. Jednakże „Po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w art. 70 ust. 1, Trybunał zawieszona postępowanie umarza” (art. 70 ust. 3 uTK).

2. Wnioskodawcą w mniejszej sprawie była grupa posłów na Sejm VII kadencji. Kadencja Sejmu upłynęła 11 listopada 2015 r. W dniu 12 listopada 2015 r. odbyło się pierwsze posiedzenie Sejmu VIII kadencji. Oznacza to, że początek terminu, o którym mowa w art. 70 ust. 1 ustawy o TK przypadł na 12 listopada 2015 r. zaś jego koniec na 12 maja 2016 r.

Na podstawie art. 70 ust. 1 uTK, postanowieniem z 8 grudnia 2015 r., Trybunał Konstytucyjny zawiesił postępowanie w sprawie na 6 miesięcy.

Pismem z 10 grudnia 2015 r. Prezes Trybunału Konstytucyjnego, zgodnie z art. 70 ust. 3 uTK, przekazał Marszałkowi Sejmu informację o sprawach wszczętych na podstawie wniosków grup posłów na Sejm VII kadencji, w odniesieniu do których Trybunał Konstytucyjny postanowił o zawieszeniu postępowania. Prezes Trybunału poinformował Marszałka Sejmu o możliwości jaką przewiduje art. 71 ust. 1 uTK.

3. W niniejszej sprawie 6-miesięczny termin zawieszenia postępowania upłynął bezskutecznie 12 maja 2016 r. czego następstwem jest umorzenie postępowania (art. 71 ust. 3 uTK).

Z powyższych względów Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

Zdanie odrębne

sędziego TK Zbigniewa Jędrzejewskiego
do postanowienia Trybunału Konstytucyjnego
z dnia 8 czerwca 2016 r., sygn. akt K 11/13

Na podstawie art. 99 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 293; dalej: ustawa o TK), zgłaszam zdanie odrębne do postanowienia z 8 czerwca 2016 r., sygn. akt K 11/13.

1. Uważam, że postanowienie zostało wydane niezgodnie z przepisami ustawy o TK. Trybunał oparł swoje orzeczenie na niewłaściwym reżimie prawnym.

2. W niniejszej sprawie Trybunał przyjął, że tryb postępowania przed Trybunałem reguluje ustawa o TK w kształcie określonym wyrokiem TK z 9 marca 2016 r., sygn. K 47/15. Takie założenie jest niezgodne z art. 190 ust. 3 w związku z art. 190 ust. 2 Konstytucji.

3. Zgodnie z art. 190 ust. 2 Konstytucji, orzeczenia Trybunału w sprawach wymienionych w art. 188 Konstytucji podlegają niezwłocznemu ogłoszeniu w organie urzędowym, w którym akt normatywny był ogłoszony. Jeżeli akt nie był ogłoszony, orzeczenie ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Z art. 190 ust. 3 zdanie pierwsze Konstytucji wynika, że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, jednak Trybunał może określić inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego.

Zakładając, że ustawodawca konstytucyjny działał racjonalnie i zastosował w przepisach te same wyrażenia na określenie tych samych instytucji prawnych, nie można różnicować znaczenia pojęć „ogłoszenie” użytych w ust. 2 i 3 art. 190 Konstytucji.

Wynika z tego, że określone w art. 190 ust. 3 Konstytucji sformułowanie, iż orzeczenie TK wchodzi w życie z dniem ogłoszenia należy interpretować z uwzględnieniem art. 190 ust. 2 Konstytucji. Oznacza to, że w art. 190 ust. 3 Konstytucji

chodzi o ogłoszenie orzeczenia TK w tym organie urzędowym, w którym akt normatywny będący przedmiotem orzeczenia Trybunału był opublikowany.

4. W wypadku orzeczenia TK z 9 marca 2016 r., mogłoby ono wejść w życie po jego ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw. Od tego momentu wywoływałoby skutki derogacyjne w nim przewidziane, a tym samym doprowadziłoby do zmian w systemie prawa.

Skoro jednak w momencie wydawania postanowienia o sygn. K 11/13, wyrok o sygn. K 47/15 nie został ogłoszony w Dzienniku Ustaw, jego sentencja nie może określać trybu postępowania przed Trybunałem, gdyż orzeczenie to nie weszło w życie.

Z tego względu, wydając postanowienie w niniejszej sprawie, Trybunał powinien stosować przepisy ustawy o TK, w brzmieniu wynikającym z tekstu jednolitego ogłoszonego 8 marca 2016 r. oraz odpowiednie przepisy przejściowe ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2217; dalej: ustawa o zmianie ustawy o TK).

5. Z powyższych względów, zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o TK w związku z art. 44 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK, postanowienie wydane w niniejszej sprawie, powinno zapaść w pełnym składzie, to znaczy w składzie co najmniej trzynastu sędziów (art. 44 ust. 3 ustawy o TK).

Zdanie odrębne

sędziego TK Julii Przyłębskiej
do postanowienia Trybunału Konstytucyjnego
z dnia 8 czerwca 2016 r., sygn. akt K 11/13

Na podstawie art. 99 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 293) zgłaszam zdanie odrębne do postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie o sygn. akt K 11/13.

Zdanie odrębne uzasadniam następująco:

1. Skład orzekający w niniejszej sprawie jest niezgodny z przepisami ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 293; dalej: ustawa o TK), zmienionej ustawą z dnia 22 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2217; dalej: ustawa o zmianie ustawy o TK).

2. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z 9 marca 2016 r. wydane w sprawie o sygn. K 47/15 nie weszło w życie, dlatego tryb postępowania przed Trybunałem nadal reguluje ustawa o TK w kształcie określonym ustawą o zmianie ustawy o TK, która nie utraciła mocy obowiązującej.

3. Art. 190 ust. 3 *in principio* Konstytucji stanowi, że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

4. Art. 190 ust. 2 zdanie pierwsze Konstytucji stanowi, że ogłoszenie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego następuje w organie urzędowym, w którym będący przedmiotem orzeczenia akt normatywny był ogłoszony. Dopiero na skutek opisanej w art. 190 ust. 2 Kon-

stytucji publikacji, orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie (*vide*: art. 190 ust. 3 *in principio* Konstytucji) i wywołuje skutki derogacyjne w nim przewidziane.

5. Stosownie do treści art. 2 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o TK, w niniejszej sprawie Trybunał powinien orzekać w pełnym składzie sędziów Trybunału, to jest z udziałem co najmniej trzynastu sędziów (art. 2 ust. 1 zdanie drugie ustawy o zmianie ustawy o TK w związku z art. 44 ust. 1 pkt 1 w związku z ust. 3 ustawy o TK w brzmieniu nadanym ustawą o zmianie ustawy o TK).

Zdanie odrębne

sędziego TK Piotra Pszczółkowskiego
do postanowienia Trybunału Konstytucyjnego
z 8 czerwca 2016 r. w sprawie o sygn. K 11/13

Na podstawie art. 99 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 293), zgłaszam zdanie odrębne do postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z 8 czerwca 2016 r. w sprawie o sygn. K 11/13.

Postanowienie zapadło w sprzeczności z przepisami ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 293; dalej: ustawa o TK), zmienionej ustawą z dnia 22 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2217; dalej: ustawa o zmianie ustawy o TK). Podstawy niestosowania przez Trybunał trybu postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, przewidzianego ustawą o TK w brzmieniu nadanym przez ustawę o zmianie ustawy o TK, nie może w mojej ocenie stanowić orzeczenie Trybunału z 9 marca 2016 r.

Z art. 190 ust. 3 Konstytucji wynika, że orzeczenia TK wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Z chwilą ogłoszenia – w braku określenia przez TK w wyroku innego terminu – następuje również utrata mocy obowiązującej aktu normatywnego, który był przedmiotem orzeczenia. Przyjęcie przez ustrojodawcę w art. 190 ust. 3 Konstytucji, że orzeczenie TK wchodzi w życie z dniem ogłoszenia nawiązuje do art. 190 ust. 2 Konstytucji i oznacza, że chodzi o wskazane w art. 190 ust. 2 Konstytucji ogłoszenie orzeczenia TK, wydanego w sprawach wymienionych w art. 188 Konstytucji, w tym samym organie urzędowym, w którym ogłoszony był uprzednio będący przedmiotem orzeczenia Trybunału akt normatywny. Jeżeli akt normatywny nie był uprzednio ogłoszony orzeczenie TK ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej, „Monitor Polski”. Dopiero na skutek takiej opisanej w art. 190 ust. 2 Konstytucji publikacji, orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie i wywołuje skutki derogacyjne w nim przewidziane. Skutków derogacyjnych nie wywołuje ogłoszenie orzeczenia TK na sali rozpraw. Wyrok TK w sprawie o sygn. K 47/15 nie zawierał (oprócz orzeczenia w zakresie art. 44 ust. 1 ustawy o TK, który utraci moc obowiązującą po upływie 9 miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku) określenia innego niż data ogłoszenia orzeczenia w Dzienniku Ustaw terminu utraty mocy obowiązującej ustawy o zmianie ustawy o TK. Orzeczenie TK z 9 marca 2016 r. nie zostało do dnia wydania postanowienia opublikowane. Zgodnie z art. 190 ust. 2 i 3 Konstytucji nie weszło zatem w życie i nie wywołało skutku w postaci utraty mocy obowiązującej ustawy o zmianie ustawy o TK, która nadal obowiązuje i powinna być stosowana.

Stosownie do zapisu art. 2 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o TK, w sprawie o sygn. K 11/13 pełny skład Trybunału powinien orzekać z udziałem co najmniej trzynastu sędziów Trybunału (art. 2 ust. 1 zdanie drugie ustawy o zmianie ustawy o TK w związku z art. 44 ust. 3 ustawy o TK w brzmieniu nadanym ustawą o zmianie ustawy o TK). W takim składzie Trybunału powinno zapaść postanowienie z 8 czerwca 2016 r.